

Predmet C-572/21

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

16. rujna 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Högsta domstolen (Švedska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

14. rujna 2021.

Žalitelj:

CC

Druga stranka u postupku:

VO

C-572/21 – 1

ZAPISNIK

[*omissis*]

[*omissis*]

14.9.2021.

[*omissis*]

STRANKE

Žalitelj

CC

[*omissis*]

Druga stranka u postupku

VO

[*omissis*]

PREDMET

Skrb nad djetetom itd.

POBIJANA ODLUKA

Odluka 2020-11-11 [*omissis*] Hovrätten över Skåne och Blekinge (Žalbeni sud regija Skåne i Blekinge, Švedska)

Högsta domstolen (Vrhovni sud, Švedska), koji je pozvao stranke da podnesu svoja očitovanja o privremenom pitanju, odlučuje sljedeće:

ODLUKA

Högsta domstolen (Vrhovni sud) odlučuje uputiti Sudu Europske unije zahtjev za prethodnu odluku u skladu s **Prilogom A** ovom zapisniku.

Postupak se prekida dok Sud ne donese odluku.

[*omissis*]

PRILOG A

ZAPISNIK

[*omissis*]

ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU

Kontekst

- 1 Osobe CC i VO imaju sina M koji je rođen 2011. Osoba CC ostvaruje isključivu skrb nad osobom M od njezina rođenja. Osoba M boravila je u Švedskoj do listopada 2019., datuma kad je počela pohađati internat u Rusiji.
- 2 Osoba VO podnijela je 13. prosinca 2019. tužbu protiv osobe CC. Zatražila je osobito da joj se dodijeli isključiva skrb nad osobom M. Podredno, osoba VO zatražila je da ona i osoba CC ostvaruju zajedničku skrb nad osobom M i da osoba M ima uobičajeno boravište kod nje. Ti su zahtjevi podneseni i u postupku privremene pravne zaštite.
- 3 Osoba CC protivila se tim zahtjevima. Ona je pak zatražila, najprije, da zadrži isključivu skrb nad osobom M i, podredno, da ona i osoba VO ostvaruju zajedničku skrb nad njihovim sinom. Ti su zahtjevi podneseni i u postupku privremene pravne zaštite.

- 4 Usto, osoba CC zatražila je od tingsrätta (Prvostupanjski sud, Švedska) da odbaci kao nedopuštenu tužbu osobe VO u pogledu prava na skrb nad djetetom i boravišta. U prilog svojem prigovoru nedopuštenosti, tvrdila je da osoba M ima uobičajeno boravište u Rusiji i da stoga švedski sudovi nisu nadležni za odlučivanje o pitanjima koja se odnose na roditeljsku skrb nad osobom M. Prema navodima osobe CC, osoba M prenijela je svoje uobičajeno boravište u Rusiju u listopadu 2019. U svakom slučaju, osoba CC smatra da je osoba M naknadno stekla uobičajeno boravište u Rusiji.
- 5 Osoba VO osporava prigovor nedopuštenosti koji je istaknula osoba CC. Tvrdila je da osoba M i dalje ima uobičajeno boravište u Švedskoj i da je u svakom slučaju imala uobičajeno boravište u Švedskoj u trenutku podnošenja tužbe.

Ispitivanje nadležnosti koje su proveli tingsrätt (Prvostupanjski sud) i Hovrätten (Žalbeni sud)

- 6 Tingsrätt (Prvostupanjski sud) najprije je odlučio o pitanju treba li nadležnost ocijeniti s obzirom na Uredbu Bruxelles II¹ ili Hašku konvenciju iz 1996.².
- 7 Tingsrätt (Prvostupanjski sud) utvrdio je da, u skladu s člankom 61. Uredbe Bruxelles II, ta uredba ima prednost pred Konvencijom ako dijete ima uobičajeno boravište u jednoj od država članica Europske unije. Prema mišljenju tog suda, primjena te odredbe treba se temeljiti na djetetovu mjestu uobičajenog boravišta u trenutku podnošenja tužbe.
- 8 Polazeći od te pretpostavke i smatrajući da osoba M nije prenijela svoje uobičajeno boravište u Rusiju u trenutku podnošenja tužbe, tingsrätt (Prvostupanjski sud) je zaključio da pitanje nadležnosti treba ispitati s obzirom na Uredbu Bruxelles II i da se člankom 8. stavkom 1. te uredbe utvrđuje nadležnost švedskih sudova za odlučivanje o tom sporu. Stoga je odbijen prigovor nedopuštenosti koji je istaknula osoba CC.
- 9 Hovrätten (Žalbeni sud) potvrdio je odluku tingsrätta (Prvostupanjski sud) prema kojoj su švedski sudovi nadležni na temelju članka 8. stavka 1. Uredbe Bruxelles II.

Ispitivanje zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu koje su proveli tingsrätt (Prvostupanjski sud) i Hovrätten (Žalbeni sud)

¹ Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000 (SL 2003., L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133. i ispravak SL 2014., L 46, str. 22., u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles II)

² Konvencija o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u odnosu na roditeljsku odgovornost i o mjerama za zaštitu djece, sklopljena u Hagu 19. listopada 1996.

- 10 Tingsrätt (Prvostupanjski sud) je privremeno naložio da osoba VO ima isključivu skrb nad osobom M. Hovrätten (Žalbeni sud) ukinuo je tu odluku. Slijedom toga, osoba CC ima isključivu skrb nad osobom M. Predmet je u tijeku pred tingsrättem (Prvostupanjski sud).

Postupak pred Högsta domstolenom (Vrhovni sud)

- 11 Osoba CC zatražila je od Högsta domstolena (Vrhovni sud) da dopusti žalbu i odbaci kao nedopuštenu tužbu osobe VO u pogledu prava na skrb nad djetetom i boravišta. Prema mišljenju osobe CC, nadležnost treba ispitati s obzirom na Hašku konvenciju, tako da švedski sudovi nisu nadležni za odlučivanje o sporu. Navodi da je 20. studenoga 2020. pokrenula postupak pred ruskim sudom koji se proglasio nadležnim za sva pitanja koja se odnose na roditeljsku odgovornost prema osobi M.
- 12 Osoba CC zatražila je od Högsta domstolena (Vrhovni sud) da Sudu Europske unije uputi zahtjev za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje članka 61. Uredbe Bruxelles II.
- 13 Osoba VO zadržala je svoje stajalište o pitanju uobičajenog boravišta i tvrdila je da je ključno da se postupak u tijeku koji se odnosi na pravo na skrb nad djetetom brzo okonča.
- 14 Högsta domstolen (Vrhovni sud) još nije odlučio o pitanju treba li dopustiti žalbu u predmetnom postupku.

Pravni okvir

Uredba Bruxelles II

- 15 Na temelju članka 8. stavka 1. Uredbe Bruxelles II, sudovi države članice nadležni su u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću prema djetetu koje ima uobičajeno boravište u toj državi članici u trenutku pokretanja postupka. Na temelju članka 16. uobičajeno se smatra da je pred sudom pokrenut postupak na datum na koji je tom sudu podnesen akt kojim se pokreće postupak.
- 16 Za primjenu članka 8. stavka 1. primjenjuje se načelo *perpetuatio fori*. To znači da, kad je pred nadležnim sudom pokrenut postupak, taj sud zadržava nadležnost čak i ako dijete prenese svoje uobičajeno boravište u drugu državu članicu tijekom postupka. [omissis]
- 17 Odnos između Uredbe Bruxelles II i Haške konvencije uređuje se člankom 61. navedene uredbe. Tim se člankom predviđa da Uredba ima prednost pred Konvencijom osobito ako dijete o kojemu je riječ ima uobičajeno boravište na državnom području države članice.

Haška konvencija

- 18 Na temelju članka 5. stavka 1. Haške konvencije, sudska ili upravna tijela države ugovornice redovitog boravišta djeteta nadležna su poduzimati mjere usmjerene na zaštitu djetetove osobe ili imovine. U skladu s člankom 5. stavkom 2. Konvencije, u slučaju promjene redovitog boravišta djeteta u drugu državu ugovornicu, nadležna su tijela države novog redovitog boravišta djeteta.
- 19 Za razliku od Uredbe Bruxelles II, načelo *perpetuatio fori* ne primjenjuje se u okviru primjene Haške konvencije. Stoga, u slučaju promjene djetetova uobičajenog boravišta u novu državu koja je stranka Konvencije, prva država koja je stranka Konvencije više nije nadležna. [omissis]

Nužnost upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku

- 20 Tingsrätt (Prvostupanjski sud) i Hovrätten (Žalbeni sud) smatrali su da je osoba M imala uobičajeno boravište u Švedskoj u trenutku pokretanja postupka pred tingsrättom (Prvostupanjski sud) i da su stoga švedski sudovi nadležni za odlučivanje o tom predmetu u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe Bruxelles II. Od tog je datuma povezanost osobe M s Rusijom ojačala i ruski sud se proglasio nadležnim za odlučivanje o žalbi koja mu je podnesena.
- 21 U tom kontekstu može biti važno znati primjenjuje li se načelo *perpetuatio fori* u ovom slučaju. Činjenica da se to načelo primjenjuje u pogledu drugih država članica podrazumijeva da je za nadležnost švedskih sudova nevažno mijenja li dijete tijekom postupka svoje uobičajeno boravište u drugu zemlju Europske unije (vidjeti točku 16. [ovog zahtjeva]). Postavlja se pitanje primjenjuje li se članak 8. stavak 1. Uredbe Bruxelles II jednako u slučaju da se tijekom postupka djetetovo uobičajeno boravište promijeni, tako da je ono u trećoj državi koja je stranka Haške konvencije.
- 22 U predmetu se postavljaju i pitanja tumačenja članka 61. Uredbe Bruxelles II. Kao što je to već navedeno, taj članak podrazumijeva da Uredba Bruxelles II ima prednost pred Haškom konvencijom ako dijete ima uobičajeno boravište na državnom području države članice. Međutim, u tom se članku ne pojašnjava s obzirom na koji trenutak treba ocijeniti djetetovo mjesto uobičajenog boravišta (vidjeti prethodna razmatranja koja se odnose na povezano pitanje za potrebe primjene članka 8. stavka 1.). U tom se članku ne navodi ni primjenjuje li se on samo na odnose između država članica ili ima šire područje primjene (vidjeti članak 60. [Uredbe Bruxelles II]).
- 23 Ta su pitanja ispitana pred nacionalnim sudovima država članica. Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) presudio je u jednoj presudi da francuski sud više nije nadležan ako je tijekom postupka uobičajeno boravište djece iz tog predmeta preneseno iz Francuske u Švicarsku (vidjeti presudu br. 557 od 30. rujna 2020., 19-14.761, Cour de cassation, première chambre civile (Kasacijski sud, prvo građansko vijeće), FR:CCASS:2020:C100557). Njemački su sudovi proveli sličnu ocjenu (vidjeti primjerice Oberlandesgericht Frankfurt-sur-le-Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka), 5. studenoga 2019., 8 UF

152/19, DE:OLGHE:2019:1105.8UF152.19.00; Saarländisches Oberlandesgericht (Visoki zemaljski sud Saarlanda, Njemačka), 26. kolovoza 2015., 9 UF 59/15, DE:OLGSL:2015:0826: 9UF59.15.0A; Kammergericht Berlin (Visoki zemaljski sud u Berlinu, Njemačka), 2. ožujka 2015., 3 UF 156/14 i Oberlandesgericht Karlsruhe (Visoki zemaljski sud u Karlsruheu, Njemačka), 12. studenoga 2013., 5 UF 140/11).

- 24 U pravnoj teoriji iznose se različita stajališta o načinu tumačenja članka 8. stavka 1. i članka 61. u tom pogledu. Određeni autori tvrde da se načelo *perpetuatio fori* primjenjuje i u slučaju prijenosa uobičajenog boravišta u treću državu koja je stranka Haške konvencije (vidjeti primjerice Richard Blauwhoff i Lisette Frohn u „Vesna Lazić” (ur.), *Regulation Brussels II bis Guide for Application*, 2018., str. 86., dio f, kao i Thalia Kruger i Liselot Samyn, „Brussels II bis: successes and suggested improvements”, *Journal of Private International Law*, 2016., str. 153.). Drugi autori smatraju da Uredba Bruxelles II nema prednost pred Haškom konvencijom ako dijete prenese svoje uobičajeno boravište u treću državu koja je stranka Konvencije (vidjeti primjerice de Boer, T.M., „What we should not expect from a recast of the Brussels II bis regulation”, *Nederlands Internationaal Privaatrecht*, 2015., str. 15., dio f, kao i Ulrich Magnus i Peter Mankowski (ur.), „European Commentaries on Private International Law”, svezak IV., *Brussels II bis Regulation*, 2017., članak 61., bilješka 2.).
- 25 U tim okolnostima ne može se smatrati jasnim ili dokazanim da sud države članice zadržava nadležnost u području roditeljske odgovornosti ako je, nakon što je pokrenut postupak pred sudom države članice, ali prije nego što taj sud odluči u predmetu, djetetovo uobičajeno boravište preneseno u treću državu koja je stranka Haške konvencije.

Zahtjev za prethodnu odluku

- 26 U zahtjevu za prethodnu odluku Högsta domstolen (Vrhovni sud) traži od Suda da odgovori na sljedeće prethodno pitanje:

Zadržava li sud države članice nadležnost na temelju članka 8. stavka 1. Uredbe Bruxelles II ako dijete na koje se odnosi postupak tijekom postupka prenese svoje uobičajeno boravište iz države članice u treću državu koja je stranka Haške konvencije iz 1996. (vidjeti članak 61. navedene uredbe)?

Zahtjev za ubrzani postupak

- 27 Ovaj postupak odnosi se na pitanje o pravu na skrb nad dječakom koji je rođen 2011. i pitanje njegova boravišta. Taj je postupak pokrenut u prosincu 2019. Ključno je da se o pitanju nadležnosti odluči u najkraćem roku. Stoga Högsta domstolen (Vrhovni sud) traži da se o zahtjevu za prethodnu odluku odluči u ubrzanom postupku (članak 105. Poslovnika).